

TYÖALOILTA

Kirkkolaiva 17.11.

Simon seurakunnan nuorisotyönohjaaja

Virpi Rajaniemi

Kadonneet auktoriteetit

Luokan edessä seisova opettaja, kadulla vastaan tuleva vanhus ja kauppaan asteleva nainen saattavat nykypäivänä joutua taistelemaan kunnioituksesta ja arvostuksesta, joka heille aikuisena ja yleensä ihmisenä kuuluu. Katukuvaan on ilmestynyt pieni, mutta sitäkin näkyvämpi nuorisojoukko, joka ei pelkää mitään. Nykyisin aikuista ihmistä vasten saatetaan sylkeä ja käyttää toistan hirsempiä haukkumasanvoja ivallisesti hymyillen. Mikä on mennyt vikaan, jos aikuinen joutuu ottamaan mittaa nuoren kanssa siitä, kumpi on se joka määrää?

Törmäämme miltei päivittäin lehtiartikkeleihin tai yleisönosaston kirjoituksiin, jotka käsittelevät nuorten tekemää ilkivaltaa. Tekstaripalsta kuhisee kannanottoja nuorista ja heidän käyttäytymisestään. Huomaamattamme nuo pienet rikkeet, sotkut ja riehumiset ovat muuttuneet rangaistaviksi teoiksi, joihin virkavallan on pakko puuttua. Kenen tehtävä on havahtua huomaamaan välinpitämättömyys toista ihmistä ja yhteistä omaisuutta kohtaan? Kuka pysäyttää nuoret, jotka ovat kadottaneet auktoriteetit? Kodin ulkopuolella olevilla kasvattajilla on suuri merkitys, mutta pohjimmainen oppi, joka kantaa läpi elämän, lähtee kotoa. Sormi osoittaa jälleen kerran vanhempiin.

Pienelle leikki-ikäiselle lapselle laki ja auktoriteetti ovat kotona olevat vanhemmat ja muut läheiset, aikuiset ihmiset. Auktoriteettia kuuluu kunnioittaa ja arvostaa sekä mielestäni myös pelätä. Pelon kuuluu kuitenkin olla tervettä. Lapsen tulee ajatella ja uskoa, että kotona oleva auktoriteetti pitää hänestä huolen, eikä loukkaa tai satuta häntä. Vanhempi asettaa rajat ja kertoo pelisäännöt, joita lapsen on helppo noudattaa. Minne tahansa lapsi kotoaan menee, tiettyyn ikään asti aikuinen kontrolloi ja ohjaa lapsen elämää. Tämä auktoriteetin vallan tunteminen ja tietoisuus siitä, että toiminta on valvottua luo lapselle turvaa. Lapsen ei tällöin tarvitse olla edes tietoinen kaikista ympärillä tapahtuvista asioista. Hänelle kerrotaan mitä tapahtuu ja miksi, häneltä ei kysytä miten asioiden tulisi tapahtua ja mitä hän haluaisi tehdä.

Lapsi kohtaa isovanhemmat, kummit, sukulaiset, kerho- ja hoitotädit sekä myöhemmin koulussa opettajan. Oletuksena tulisi olla se, että jokainen aikuinen kelpaa lapsen auktoriteetiksi. Opettajan ei tarvitse olla tiukka, etäinen, lapsia kohtaan inhottava, kaukana luokan edessä seisova aikuinen, johon he eivät pääse edes kunnolla tutustumaan. Mutta opettaja ei myöskään saa olla kaveri. Ennen, vielä muutama vuosikymmen takaperin rehtorin puhutteluun joutuminen sai oppilaan vapisemaan kauhusta. Ei siksi, että rehtorin olisi pelännyt satuttavan tai tekevä pahaa, vaan siksi että rehtorilla oli valta ja voima vaikuttaa asioihin, sanella ehdot ja säännöt.

Jokainen meistä on joskus ollut nuori ja tietää, että kapinointi, rajojen kokeilu ja sääntöjen rikkominen kuuluvat ikäkauteen. Välinpitämättömyys arvoja, lakeja, sääntöjä, toista ihmistä ja yhteistä omaisuutta kohtaan on kuitenkin huolestuttavaa. Mikäli kotona hyväksytään tai sallitaan vanhempien ihmisten panettelu, vähättely ja pilkka tai unohdetaan kunnioittaa arvoja, on kohtuutonta olettaa että kasvaessaan lapsi tai nuori kunnioittaa ja arvostaa lähimmäistään, toista aikuista ihmistä.